

Orkustofnun
Orkumálastjóri, Dr. Guðni A. Jóhannesson
Orkugarði
Grensásvegi 9
108 Reykjavík

Reykjavík 25. apríl 2017

Varðar: Athugasemdir við kerfisáætlun Landsnets.

RARIK hefur yfirfarið kerfisáætlun Landsnets og fagnar ýmsum verkefnum sem þar eru tilgreind. RARIK er jafnframt ljóst að tími til að senda inn athugasemdir við kerfisáætlun til Orkustofnunar er liðinn og biðst velvirðingar á því að hafa ekki sent inn athugasemdir fyrr.

RARIK fagnar m.a. þeim áformum sem snúa að styrkingu meginflutningskerfisins á landsbyggðinni. Byggðalínan var byggð á árunum 1974 til 1984 og elsti hluti hennar er því á fimmtugsaldri. Jafnframt er flutningsgeta byggðalínunnar að þrotum komin.

Flutningskerfi Landsnets tengist dreifikerfi RARIK mjög víða um land og hefur RARIK því bein tengsl við mörg af áformuðum verkefnum Landsnets. Eðlilega hefur RARIK því skoðun á og gerir athugasemdir við ákveðna þætti kerfisáætlunarinnar eins og hún er fram sett. Gerðar eru athugasemdir við eftirfarandi atriði í framkvæmdáætlun fyrir árin 2017 til 2019.

1. Lýst er ánægju með að ákveðið hefur verið að setja upp aflspenni á Þeistareykjum og tengja Kópaskerslínu 1 við Þeistareyki. Nánari útfærslu vantar hins vegar á þessari tengingu, m.a. hvort reisa eigi tengivirki við Höfuðreiðarmúla eða hafa tvöfalda tengingu inn í Þeistareyki. Eins veur það athygli að seta eigi upp 220/ 66 kV spenni þar sem Kópaskerslína 1 er byggð fyrir 132kV spennu og ef auka á verulega flutningsgetu út á norðausturhornið er þörf á spennuhækkun í 132 kV. Athuga ætti að kaupa spenni sem væri umtengjanlegur fyrir 132 kV.
2. Bygging nýs tengivirkis á Hvolsvelli er tímabær framkvæmd enda virkið komið nokkuð til ára sinna, en það var byggt í áföngum 1948 og 1972. Eins og fram kemur í framkvæmdáætluninni hefur þessi framkvæmd hinsvegar engin önnur kerfisleg áhrif en að auka áreiðanleika tengivirkisins sjálfs. Í umfjöllun um svæðiskerfið á austanverðu Suðurlandi kemur hins vegar fram að flutningsgeta einstakra kerfishluta sé orðin takmarkandi þáttur og spennuvandamál fari vaxandi og líkur á að spennuvandamál verði viðvarand. Jafnframt segir “ *Ekki er hægt að bæta við álagi á Flúðum, Hellu, í Rimakoti og Vestmannaeyjum þar sem ekki er hægt að tryggja N-1 afhendingaröryggi á þessum stöðum ef Flúðalína 1, eða Hvolsvallalína 1, leysa út ásamt því að mikil spennuvandamál koma fram við útleysingar á svæðinu. Einnig eru spennar í Búrfelli fulllestaðir.* ” Þetta ástand hefur nú varað í nokkur ár og ljóst að 66 kV kerfið annar á engan hátt framtíðarþörf á svæðinu með lágmarks afhendingaröryggi, né lágmarks gæðum. Það veur því furðu að ekki skuli í umfjöllun og í framkvæmdáætlun gert ráð fyrir uppbyggingu á 132 kV kerfi á þessu svæði.

3. Fagnað er nýrri tengingu milli Grundarfjarðar og Ólafsvíkur sem skapar hringtengimöguleika á utanverðu Snæfellsnesi. Jafnframt er bent á að Snæfellsnes er ekki með N-1 tengingu og eina tengingin við megin flutningskerfið er um 64,5 km, 66 kV línu frá Vatnshömrum að Vegamótum, sem reist var árið 1974. Til að tryggja lágmarks rekstraröryggi er þörf á annari tengingu frá meginflutningskerfinu eða að Landsnet setji upp varastöð á utanverðu Snæfellsnesi, eins og sett hefur verið upp í Bolungavík.
4. Fagnað er endurnýjun á tengivirki fyrir Ólafsvík en gerð athugasemd við að tengivirkið verði áfram staðsett uppi á Lambafelli, þar sem aðkoma að vetrarlagi er mjög erfið og veðurhæð mikil.
5. Lýst er ánægju með þá lausn sem valin er varðandi nýtt úttak við Hnappavelli í Öræfum.
6. Lengi hefur verið beðið eftir nýrri tengingu til Húsavíkur, enda rekstraröryggi á Húsavík, með einni 70 ára gamalli 33 kV línu frá Laxá, með öllu ófullnægjandi. Húsavík er öflugt þéttbýli í vexti og full þörf á öruggri tengingu með N-1 afhendingaröryggi. Samkvæmt kerfisáætlun á að leysa þetta með því að, „nýta væntanlegt tengivirki á Bakka og tengja þaðan notkun bæjarins“. RARIK telur þessa lausn með öllu ófullnægjandi og telur fulla þörf á N-1 tengingum að núverandi aðveitustöð, þannig að fullt rekstraröryggi verði á afhendingu til Húsavíkur.
7. Fagnað er nýrri viðbótartengingu til Sauðárkróks og byggingu nýrrar aðveitustöðvar þar. Núverandi tenging til Sauðárkróks er frá Varmahlíð og væntanleg viðbótartenging er einnig frá Varmahlíð. Í kerfisáætlun er óljóst hvernig framtíðar N-1 tengingum Varmahlíðar við meginflutningskerfið verður háttað, þegar núverandi 132 kV lína á milli Akureyrar og Varmahlíðar fellur úr notkun. Sú lína er að komast á aldur, byggð 1974 og getur ekki talist framtíðartenging.
8. Neskaupstaður er ekki með N-1 afhendingaröryggi fyrir forgangsafl og full þörf á tvöfaldri tengingu þangað, auk þess sem núverandi tenging frá Eskifirði er nánast full lestuð með vijkjanlegri afhendingu. Með tilkomu Norðfjarðargangna hefur opnast hagkvæm leið fyrir viðbótartengingu þannig að hafa megi tvær tengingar frá Eskifirði og tryggja þannig fullt rekstraröryggi fyrir forgangsaafhendingu. Forgangálag á Neskaupstað er núna um 11 MW. Varaafl á staðnum er um 5 MW og þarfnast endurnýjunar á næstu árum ef halda á uppi fullu rekstraröryggi. Slík endurnýjun og aukning varaafis myndi kalla á uppbyggingu frá grunni á nýjum stað. Viðbótartenging frá Eskifirði með 66 kV streng er mun fýsilegri kostur en að byggja upp um 10 MW varaafisstöð á nýjum stað. Það vekur furðu að ekki skuli gert ráð fyrir þessari tengingu í framkvæmdáætlun fyrir árin 2017 til 2019. Í framkvæmdáætlun er hins vegar gert ráð fyrir að spennuhækka kerfið frá Stuðlum að Eyvindará í 132 kV. Engin rökstuðningur er fyrir þessari framkvæmd en vitnað í þingsályktunartillögu um aðgerðaráætlun stjórnvalda um orkuskipti og að samkvæmt henni eigi raforkuinnviðir fyrir rafvæðingu fiskimjölsverksmiðja að vera tilbúnir fyrir árið 2020.
Fiskimjölsverksmiðjur á Neskaupstað og Eskifirði sem þessi framkvæmd snertir aðallega eru þegar að fullu rafvæddar. Sama á við um fiskimjölsverksmiðjurnar á Vopnafirði og Fáskrúðsfirði, auk þess sem Seyðisfjarðar verksmiðjan er að mestu rafvædd og engin takmörkun á fullri rafvæðingu hennar í 66 kV kerfinu, en þessi spennuhækkun hefur engin

áhrif á afhendingargetu til þeirra. Þessi framkvæmd er því ekki tímabær og mun meiri þörf er á tvöföldun á 66 kV tengingum til Neskaupstaðar og til Fáskrúðsfjarðar.

9. Fjölmargir afhendingarstaðir Landsnets hafa ennþá aðeins eina tengingu við meginflutningskerfið. Afhendingaröryggi á þessum stöðum er því allt annað og lakara en á stöðum með tvær eða fleiri tengingar og eru þannig með það sem kallað er N-1 afhendingaröryggi. Ljóst er að langan tíma mun taka að koma tvöfaldri tengingu á alla þessa staði. Þessu hefur að nokkrum hluta verið mætt með því að Landsnet hefur greitt hluta kostnaðar að því varaafli sem var til á þessum stöðum fyrir stofnun Landsnets. Við setningu tekjamarka fyrir Landsnet og dreifiveitur, í kjölfar raforkulaga, var gert ráð fyrir þeim kostnaði í tekjumörkum Landsnets. Með auknu álagi er þetta varaafli víða ófullnægjandi komi til meiriháttar og langvarandi bilana. Til að mæta þessu er eðlilegt að Landsnet komi sér upp færanlegu varaafli til að tryggja lágmarks afhendingaröryggi þar til úr hefur verið bætt á annan hátt.

Virðingarfyllt

Tryggvi P. Haraldsson
Forstjóri RARIK